

A JA A. PAPANJAN

ÕNNELIK
PEREKOND

KOMÖÖDIA ÜHES VAATUSES

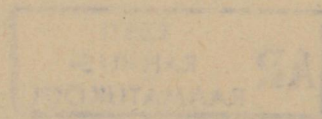
ENSV RAHVALOOMINGU KESKMAJA TOIMETUS

Vennad Aram ja Abot
Papanjanid.

Õ N N E L I K P E R E K O T D

(Bahtavorjanid)

Komöödia ühes vaatuses.

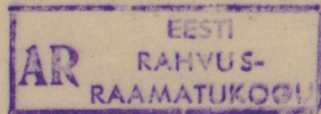

Näidend sai 1948. a. NSVL Minist-
rite Nõukogu juures asuva Kunstide
Komitee poolt korraldataval üheva-
tusliste näidendite Üleliidulisel
võistlusel teise auhinna.

Veend arm ja loob
Tepanid.

OPULIETURROD
(Gobbeverjanid)

Komissio arm vastuon.

116 866

Veend arm ja loob
Tepanid.
Komissio arm vastuon.

T e g e l a s e d:

Gurgen Korjunovits Bahtavorjan - vana tööline, ordenikandja, 60 aastane.

Jevgine - tema naine, ema - kangolane, 55 aastane.

Asthik - nende noorem tütar, ämmaemand 22 aastane.

Levon - armeenlane-repatriant, 62 aastane.

Gurgen Aslanovits Bahtavorjan - Levoni lapsapõlv
sõber 64 aastane.

Tegovus toimub meie päevil Irevanis.

Gurgen Korjunovits Bahtavorjani korter. Ruumikas rikkalikult sisustatud tuba. Keskmise uks viib õuele. Jevgine äärentab suurt lehetaignast kooki "Gata" küünaldoga.

Jevgine (asetades kaht viimast vahaküünalt). Viiskümmend üheksa... ja kuuskümmend! Hii siis Gurgen džan, täna saad sa kuuekümmeseks. Mäletan hästi meie esimest kohtumist! Sa olid noor, kodutu ja vaene, imekombel pääsenud veresaunast... Kui gaone oli meie pulm! Ma ei saa kuidagi unustada oi nälga, oga vangla piinu... Sa olid vanglas kui ma sünnitasin neljanda lapse... Co, ja ma mäletan seda päikesepaistelist hommikut, kui sa astusid revolutsiooni päevil, rõõmupisarad palleil, koos vene soltsimeestoga üle oma kodu läve! Sellest päevast alates algas allos meie tõeline elu. Ma ei unusta iial seda, kui-

das ma pühitsesime oma kaksikute - Apaiti ja Abraga sündi ja sina tantsisid zurna¹ helide saatel "tringi"². Kõike, kõike mäletan, Gargan-džan... Ainult seda ma ei mäleta, et sa oleksid mulle kunagi, kas või kordki ütelnud mõne halva sõna. Ma olen sulle ikka olnud "Jevgine"kullako", tänan sind kallie.

(Telefon heliseb. Jevgine läheb telefoni juurde ja võtab kõnetoru).

Kuulen... Ah, see olid sina Aratik-džan? Mis? Jälle koosolek? Oh! Üks vend teatab, et kolhoosis toimub viljakoristamine ja ta ei saa kuidagi siia sõita; teine jälle on hommikust saadik teatris peaproovil. Aõotil aga, nagu isegi tead, on täna see rumal jalgpallivõistluse päev, tähendab, ta ei piista isegi nina koju. Sina aga ütled, tähtis koosolek... No ütle, mida see nüüd tähendab? Lapsed, egas nüüd pole enam sõjaaeg. Laupäevad võiksid vähemalt olla ilma koosolekuteta. Kõik päevad kuuluvad ju toile, kuid selle ühe oleksite võinud jätta meile, emadele! (Paneb toru ära).

(Siseneb Asthik)

¹ Idamaa puhkpill

² "Tringa" - armeenia rahvatants.

Asthik (annab Jevginele suure raamitud perekonna pildi) Vaata, armas emake! Mina, Asthik, toon sinu sülelusse kogu perekonna: kõik pojad, tütre-
red, minijad, väimehed, lapselapsed - võta vastu!

Jevgine: Ole sinagi, tütreke, meie rõõnuks!

Asthik: Täna! Vaata seda pilti hooliga ja tunne sellest rõõmu. (Jookseb ära).

Jevgine: Oi sa aeg, kui hästi nad on suurendanud!

(Siseneb Asthik taldrikud käes)

Asthik (istub laua taha) Poh emake, kuidas see sulle meeldib? Näed, sinu rinda ehk isegi "ena kangelase" orden. Oled sa rahul? (Hakkab süüa).

Jevgine: Olen, väga rahul, lapsuke, annaks jumal sulle pikka iga. Ma riputan ta siia seinale. Kas sa tööl jälle ei söönud hommikust?

Asthik: Vastupidi, einetasin suurepäraselt. Täna oli meie sünnitusmajas palav päev. Sündivate arv, emake, oli täna rekordiline: tervelt kolmkümmend kaheksa! Kaheksa tüdrukut ja kolmkümmend poissi...

Jevgine: Vaat kuidas!... Aitab, lapsuke, söömisest jätta söögilisu õhtuks, muidu meil...

Asthik: Ära muretse, emake! Ma hüvitaa kõik sa lohetaignast pirukad silmapilkselt. Aga kes siis meie omadest täna kodas on?

Jevgine: Mina ja sina.

Asthik: Kas isa ikka veel pole tulnud?

Jevgine: Ah, sinu isa tegi, nagu öeldakse, enesele töö ebajumalaks. Kui oleks lubatud, siis ta isegi ööbiks tehases. Ja kõik lapsed on läinud tenasse. No kas või vähemalt tänagi oleks võinud ta varem töölt koju tulla: on ju tema sünnipäev... Ma ei mõista sinu isa.

Asthik: Jah, emake!

Jevgine: Aga räägitakse veel, et ma liiga palju torisen.

Asthik: Jah emake!

Jevgine: Näib, et mina üksi olen teie seas taibutu.

Asthik: Jah, emake!

Jevgine: Ah, kui teisedki oneti sinust oleks võtnud eeskuju! (Suudleb tütart) Kasva sina minu rõõmuks, kallid tütreke! Ega ma sinu üle küll nuriseda saa. Sa tulid ju täna kõige esimesena.

Asthik: Jah, emake. Kahju ainult, et ma pean kohe jälle ära minema.

Jevgine: Kuhu sa lähed?

Asthik: Tööle.

Jevgine: Milleks ma siis kiitsin sind? Sa oled oma isaga täpselt ühtenoodi, nagu kaks tilka vett.

Asthik: Jah, emake!

Jevgine: Suurepärane! Aga milleks pidid sa siis koju jooksnud, kui sa jällegi pead ära minema?

Asthik: Aga selleks, et päevapilti sulle üle anda.

Jevgine: Ma ei mõista! Töö on ju lõppenud, kuhu sa siis ruttad? Armas Asthik, ära mine täna enam välja..

Asthik: Ei saa, emake-džan: meil on täna loeng rahvusvahelisest olukorrast.

Jevgine: Vaat, kus mul nüüd on olukorrad! Ükskõik kuhu poole sa ka ei pööraks, igalpool on need... Kas sa ei saa siis minemata jätta?

Asthik: Mina ei lähe, teine ei lähe - mis siis saab? Pealegi on see loeng väga huvitav: Ameerika välispoliitika üle.

Jevgine: Jälle Ameerika! Küll on tenaga häda!

Asthik: Jah, emake! (Läheb teise ruumi).

Jevgine: Need kapitalistid on nagu ketist lahti pääsenud! Kuidas, Asthik on juba läinud? Käigu kus see ja teine see rahvusvaheline olukord! Poleks seda olnud, istuks mu tütreke praegu kodus. Oh sa aeg, egas pirukad ometi kõrbema pole läinud! (Jooksab ära).

(Siseneb Levon. Ühes käes on tal väikene kohver, teises käes aadresside nimikiri)

Levon: Lubage sisse astuda? (Kaulatab) Tähendab, pole kedagi... Eks ma siis oota. Küllap pore-naine tuleb varsti. (Istub välisukse juurde). Juba mitu päeva otsin ma Gurgeni Bahtavorjani. Tänu aadressbüroole sain ma kõikide Gurgeni Bahtavorjanide aadressid, kes elavad Erevanis. Eilsest päevast saadik olen ma nii viisi juba läbi käinud üheksateist korterit ja see siin on kahekümnes. Nimikirjas on mul aga veel kolmkümmend üks aadressi. Ma olen kindel, et üks neist Bahtavorjanidest on minu lapsepõlve sõber. Ainult ma ei tea kuidagi, kas ta on kahekümnes või viiekümnes esimene. Eile ma ööbisin kaheksanda Gurgeni juures. Loodan, et täna ööbin oma vana sõbra juures. Ma ise olen kuidagi kõiges selline süüdi, esiteks, suures rõõmujoo vastuses kotasin aadressi, teiseks, ma ei mäleta enam Gurgeni isanime, kolmandaks... kolmandaks - mida ka inimene ei toeks - kõik tuleb tallo

keskus. Ma soovitanis suurepärase jalutus-
käigu kannis Erovasis. Ja mis peasi: ma
sain üheksateist head tuttavat (vaatleb
laule). Egas see ole oneti "Gata" kook?
Jaa-ah... (läheneb laule). Kahju, natuke
on kõrbema läinud... Kindlasti elab siin
kondiitriartelli juhataja... (Märkab pere-
konna päevapilti) Mis publik siis siin pil-
distatud on? Ah, mõistan: kondiitriartelli
töötajad! Vaat'isee eakas naine nodaliga
peaks oloma artelli juhataja. Aga milleks
on siin siis veel rinnalapsed?

(Siseneb Jevgine)

Jevgine (imestatades) Kes see küll on? Arvatavasti üks
Gurgeni sõpradest (Levonile) Minu südamlik
tervitus teile.

Levon: Tere, õekene. Vabandage, et tulin hoovikau-
du, kuid koputamisele tänavapoolsel sisse-
käigule ei vastanud keegi.

Jevgine: Ma olin köögis ja ei kuulnud... Miks te siin
seisate? Istuge, palun.

Levon: Kas ma nüüd istun, või lähen ära, see oleneb
teist.

Jevgine: Vabandage mind, aga te pole oneti üks neist
repatrieerunud armeenlastest?

Levon: Olon, õekene. Viimaks oneti täitus meie am-
mune unistus. Ma olen nüüd Eõukogude Liidu
kodanik. Juba kuu aega eest pöörasin sellele
teisele maailmale sõlja...

Jevgine: Istuge ometi, palun... Saame tuttavaks...

Levon: Mul oli juba au teiega tutvuda.

Jevgine: Minuga? Kunes?

Levon: Aga sellel päevapildil.

Jevgine: Ah... Jaa, see on kogu meie perekond, mini-
jad, väimehed, tütreid, lastelapsed...

Levon: Mis te räägite? Milline võimsalt hargneb pe-
rekond. Kuid minu rõõm on siiski poolik.

Jevgine: Miks nii?

Levon: See pärast, et inimesel, keda ma otsin on
vaid üks tütar, siin aga...

Jevgine: Kes see siis on, keda te otsite?

Levon: Gurgeni Bahtavorjan.

Jevgine: Need oleme ju meie... Näüd sinas minagi, kes
te olete. Istuge, palun.

Levon: Godake, õeke: oilest alates olen ma kohanud
üheteist Gurgeni, kuid ükski neist...

Jevgine: Ei, ei seekord oleme just meie need õiged.

Levon: Ho, alul kõik ütlevad nii: "need olene meie"
hiljem aga, tuleb välja, et "meie pole meie"

Jevgine (võttes tema käest kinni) Ho mis te räägite?
Ei! Meie, just meie need õiged oleme. Is-
tuge, palun. Teie nimi on ju Levon, kes pole
nii?

Levon: Täpselt nii.

Jevgine: Gurgeni lapseõlve sõber. Te ju alles nende
päevade sees kirjutasite meile?

Levon: Õigus, õigus, õekene. Lõpuks ma ometi leid-

sin... Hoh, sel juhul veelkord tere.

Jevgine: Tere tulmast! Millal te päralt jõudsite?

Levon: See on pikk lugu... Sellast räägime hiljem.

Jevgine: Istuge ometi... Oi, Gurgon läheb rõõmust lihtsalt hulluks! Kui te teaksite kuidas ta nuttis teie kirja lugedes.

Levon: Oo ja mina! E-oh, õekene, need on armeenlase rõõmupisarad. Armeenlane on pidanud oma sündimisest saadik tundma nälga ja tagakiusamist. Kunagi ma hulkusin nende paigus ringi... Armeenia oli nagu surnud kõrb. Ja nüüd see surnud kõrb on muutunud lilloliseks maaks, imede maaks.

Jevgine: Õigus!

Levon: Ma sõitsin, õekene, keddunale! Ma süda pek-
sab ärevusest. Kui palju rõõmu ja õnne on
teie vabadustarmastavas riigis!

Jevgine: "Meie"!

Levon: Ja, ja, "meie"! Just meie omas. Minu kool
pole veel harjunud selle sõnaga. Näete, ma
naeratan. Teie olete õnnelikud, kõik teie -
Bahtavorjanid. Kui te oleksite elanud seal,
sel inimestevihkaval maal, ookeani taga, siis
te mõistaksite meid paremini. Alles oile
olin ma kodutu hulkur, olav laip, aga nüüd
- nüüd olen täisõiguslik kodanik. Kuidas
siin siis mitte nutta. Ma oi unusta ial,

kuidas aurulaev "Russia" võttis meid, niisõeldu, oma kaisutusse... Venemaa... see püha nini jääb igavesti elama minu hingele! Au sulle, vanem vene vend! Ja, sind austab tänulik armeenlane, kes on üleelanud niipalju kannatusi! Vaatan ümberringi ega suuda imestada. Kas sa kuuled, õekene?

Jevgine: Mida?

Levon: Kas sa kuuled, kuidas akna taga taovad vassarad?

Jevgine: Mis vassarad? Ah, nüüd ma mõistsin!...

Levon: Kõikjal käib ehitus... Need holid on lähedased minu südamele, nagu hünne tööle!

Jevgine: Kahju, et sõda segas. Eõukogude rahvas päästis maailma hukkumisest. Kuid meile läks see kalliks maksma. Praegu me ehitamegi jälle ja parandame sõjahaavu.

Levon: Tean, õekene, tean. Ainult pime hing ei tunne seda.

Jevgine: Gurgeni ütleb, et meie ülesehituse lõpetamine on jäänud veel vaid ühe samm.

Levon: Ma olen õnnelikem suurelike hulgas, kui paarsa paika ka oma kivikese, sellesse suurde ehitusse.

Jevgine: Istuge, palun!

Levon: Aga kus on siis Gurgeni? Tahaksin teda kiiremini suudelda mõlemile põsele!

Jevgine: Ta peaks iga minut tulema. Te tulite meile

just parajal ajal, vend Levon: just täna saab Gurgeni kuuekümne aastaseks.

Levon: Mis te räägite? Oodake! Nagu ma mäletan, on ta minust vanem... Mina olen aga kuuskümmend kaks. Ahaa, mõistan: ta võibolla piisut vähendas oma vanust nagu seda teevad kõik. Näiteks minu naine, omavahel öelda, pole ka sugugi noorendamise vastu: juba kümme aastat tagasi oli ta viiekümne aastane, kuid nüüd kinnitab kõigile, et on vaid neljakümne ligi.

Jevgine: Ha-ha-ha! Ei, Gurgeni on täpselt kuuskümmend.

Levon: Hää küll, lasse olla, õkene, siis sinu arvamisest mööda. (Vaatleb ülesvõtet). Vaat see siin ongi vist Gurgeni... Ütleme, et sarnadust on vähevõitu... Noh, aga sellest on möödunud ka kolmkümmend aastat, ja see pole naljaasi. Kas teil, õeke, on palju lapsi?

Jevgine (õhates) Oli kümme... nüüd on jäänud vaid viis poega ja kolm tütart!

Levon: Gurgeni aga kirjutas mulle, et tal on ainult üks tütar.

Jevgine: Ja, ja: kolmest tütrest panime kaks juba mehele, kolmas aga elab meie juures. Ta lihtsalt ei saanud tema kirjast aru.

Levon: Õigus, vaevalt mõistaksin. Kuid mul on siiski kahtlus: kas ma pole jälle eksinud? Va-

bandage, kust kohalt Gurgon pärit on?

Jevgine: See oli vist Erz... Erz...

Levon: Erzinka?

Jevgine: Vast just!

Levon: Õigus! Õigus! Nüüd pole enam kahtlust. (Vaatab päevapilti). No ja, muidugi on see tema, minu Gurgon! Ta pole põrmugi muutunud. Õoke, seni, kui kedagi pole veel tulnud, tutvusta mind oma lastega.

Jevgine (osutades päevapildile) See on minu Andronik, see on Artas^{aga}. Üks oli montöör, teine insener.

Levon: Miks siis "oli"?

Jevgine: Ah! Need minu kaks kallimat poega langusid sõjas...

Levon: Aa... Au langenuile!... Siin kõrval peaks vist istuma teie minija?

Jevgine: Jah. Ta on arst... Ta tuleb siia, siis tutvute (osutades päevapildile) Aga vast siin on Azat oma naisega. See poeg on neil õpetlane ja tema naine on kooliõpetaja...

Levon: Tublid! Aga kes see on?

Jevgine: Minu Aramik. Ta on prokurör.

Levon: Mis see ütled? See on kasulik inimene.

Jevgine: Ainult oma ülesannetes on ta väga range. Koo mingi süüteo korda saadab, ega sellele siis halastust ole, olgu see siis tuttav või sugulane...

Levon: Vaat kuidas... Aga kas ta on abielus?

Jevgine: Niipea kui demobiliseerus armeest, pidasime ta pulmasid.

Levon: Soovin neile mõlemile palju õnne.

Jevgine: Täna on väga. Aga see on minu Ašot - raamatupidaja.

Levon: Ja kas tema on abielus?

Jevgine: Kus sellega! Teda huvitab ainult jalgpall.

Levon: Sollepärast ta näibki nii kõhnana.

Jevgine: Ja, ja... Varsti saab juba terve nädal, mil ma palun jumalat, et meie meeskond võidaks. Kuidu luhtub terve meie tänane pidupäev.

Levon: Või nii! Annaks siis jumal, et võidaksid meie omad.

Jevgine: Täna. Aga vaat, see on minu Ararat.

Levon: Kas ka tema on end jalgpallile pühendanud?

Jevgine: Ei, tema on näitleja.

Levon: Mis sa ütled? Kas ta ei mänginud mitte "Abassalom-aga's" peaosas?

Jevgine: Kodus ta mängib kõik esad läbi, teatrival aga pole minu vaene pojake veel sõnakostki saanud öelda.

Levon: Soovime sulle kannatlikku meelt!

Jevgine: Täna. See aga on Abgar. Ta oli varem agroom, nüüd aga on ta kolhoosi esimees.

Levon: Tõnati? See on tubli! Põllutöö on kõige parem; see on kõige viljastavam töö.

Jevgine: See on minu vanem tütar. Ta jättis õpingud

pooleni ja läks mehele. Tema kõrval on noie kõige vanem väimees. Ta on polkovnik, suurepärane inimene.

Levon: Teda tuleb kadestada, sest ännad alati panevad lemmikväimeeste jaoks paremad palad kõrvale.

Jevgine: Just neil päevil peab sündima seal majas laps.

Levon: Kas tõesti? Soovinemale õnne ja hääd kordaminekut.

Jevgine: See on minu Arusjak. Me andsime ta mehele meistrile, Gurgeni õpilasele. - Ja nüüd siis väimees ja äi võistlevad tehases töösavutustes omavahel.

Levon: Ei või olla? Välismaal tähendab võistlemine rivaali surmamist. Siin on aga vastupidi... Mõh, ja see on arvatavasti noorim tütar.

Jevgine: Arvasite õigesti.

Levon: Oh seda Gurgeni, küll on osanud ikka sootuda endale õnneliku perekonna! Õeke, luba küsida, mis märk see sul rinnas on?

Jevgine: See on "ema-kangelase" orden.

Levon: Kas tõesti? Ma olen sellest kuulnud, kuid näha pole olnud juhus (vastab tähelepanoliikult) Vabandusega õeke, kas see antakse ainult emadele?

Jevgine: Aga muidugi.

Levon: Kuid isadele?

Jevgine: Ainult emadele.

Levon: Ja, see pole päris õiglane. Oluks pidanud ikkagi ühe väikese märgikese ka neile isadele, antama.

Jevgine: Aga mille eest siis teile?

Levon: Kuidas, mille eest?

Jevgine: (kangekaelselt) ja... ema sünnitab, ei maga isegi ööseti, toidab last, hooldab tema eest...

Levon: (raevukalt) Täheleb, meie, isad pole siis midagi? Kas siis peab lapsi ülal?

Jevgine: Selle eest ordenit ei anta. Isa on kohustatud oma lapsi ülal pidama.

Levon: Ja kas see on siis õige?

Jevgine: Isegi väga õige. Paljulastelistele emadele ei anna valitsus mitte ainult ordineid, vaid ka rahalist toetust.

Levon: (imestanult) Ka raha antakse? Kas kõigile paljulastelistele emadele?

Jevgine: Kõigile.

Levon: Sa eksid kindlasti, õekene! Küllap vist antakse ainult nendele perekondadele, kel pole isa.

Jevgine: Ka neile, kel teia pole ja ka neile, kel ta on olemas.

Levon: No mis sa ütled? See on juba hästi! Peab ütleva, et valitsus on tubli. Kui palju aru-

saamatus on mul veel sellel maal. (Võtab kott-
rist kolm pakki). Vaata, see siin on minu
poolt kingitus Gurgeniile, see on teile minu
naise poolt ja selle palun anda minu poja
poolt teie tütrele... See pole meie süü, et
teised jäid ilma kingitusest. Mendele teine-
kord.

Jevgine: Täna! Tõesti, te asjatult muretsete!
(Sisse jookseb Asthik ilusa lillekimbuga).

Asthik: Siin ma nüüd olen jälle! Loeng jäi ära. Kas
sa emake oled sellega rahul? Aga kes see
siis on?

Jevgine: See on repatriant, sinu isa sõber.

Asthik: Tõesti? Ah, see olete siis teie onu Levon,
tere tulemast! Saame tuttavaks: teie ema
soisab Asthik, meie perekonna kõige noorem
ja lähemalimat liige.

Levon: Tere, lapsuke.

Asthik: Armas onuke, kogu meie maja on teie pärelt!
See lillekimpu siin, palun, võtke armastuse
pandiks. Istuge, kallie onuke.

Levon: Täna. (Jevginele) Missuguse armas tüdruk!

Jevgine: (Asthikile) Ole hea, võta. See kingitus on
sulle onu Levonilt.

Asthik: Vaat kuidas, armas onuke! Aga kas isa pole-
gi veel koju tulnud? Küll ta röömustab! Oh,
armas onuke, istuge oneti!

Levon: Hah, õeke; tütar on sui. Kogu maailm suhkra!

Mul tuli praegu hea mõte pähe: Kas ta ei abielluks mitte minu pojaga? Kas sa, kallike, oled nõus?

Asthik: Aga kuidagi?

Levon: Ma räägin tõsiselt.

Asthik: (kaisutab teda) ha-ha-ha! Ikka siis tõsiselt kohe? Aga võib olla ma ei meeldigi teie pojale?

Levon: Ma vastutan teile eest. Ütle sinagi, õeke, oma sõna.

Jevgine: Ma ei oska midagi ütelda.

Asthik: Ma on rõõmust kaotanud kõnelenise võime. Ta kartis kogu aeg, et keegi ei võta mind omale naiseks.

Jevgine (sosinal) Nüüd leidsid aja naljatamiseks!

Asthik: Näed, õnake, sinu kartus oli asjata. Poignees juba koputab meie uksele.

Levon: Kullatükk, aga mitte tüdruk!

Jevgine: Tema terav keel on teile edaspidi nuhtluseks.

Levon: Ära ütle õekene: tütar on sul ingel nosinagusa kõnega. Hii siis sa, kullako, oled nõus tulema meie majja minijaks?

Asthik: Aga miks siis mitte? Ainult armas onuko lubage küsida: kas te tulite siia minijat otsima või kohtuma oma lapsopõlve sõbraga? Kui te tulite minijat otsima, miks te siia poignest kuusa ei toonud?

Levon: Keeleke, keeleke - puhtast kullast!

Asthik: Selle ma pärisin emalt.

Jevgine: Jumal hoidku... Istuge ometi, vend Levon.

Levon: Istume pesalegi. Sina, kullake, ära arva, et mul on paha poeg.

Asthik: Aga kuidas seda teada, et ta on hea?

Levon: Kas sa mind ei usu?! Siin on sulle tõendus (võtab taskust ajalehe). Nii palju kui ma tean, ei sattu selles riigis halva inimese pilt mitte ajalehte. Vaata siia! See on minu poeg. Me elame alles pool aastat Kirovokanis, aga tema on juba jõudnud saavutada kuulsuse oma keeriakombrinaadis.

Asthik: Oi, plaan on täidetud kolmesaja protsendiliselt... Tubli pois! Kui ta oleks praegu siin, suudleksin teda kohe!

Levon: Ahaa, kas südameke hakkas põksuma? Ma olen kindel, et te armute teineteisse. Ütle nüüd viimane sõna: kas oled nõus?

Asthik: Ma on nõus, mina oi tule arvesse, jääb veel vaid isa. Ta tuleb kohe ja siis ma panen selle küsimuse hääletusole.

Levon: Ma ei nõista sind: räägid sa tõsiselt, või naljatad?

Asthik (kaisutab Levoni) Aga muidugi naljatan armas onuke... Et me armume teineteisse, selles ei pruugi te kahelda. Kuid millise armastusega, eks see selgub hiljem.

Levon: Milline avameelne tüdruk! Jaa, sul on õig-
gus...

Jevgine: Poh lõpuks tuleb ometi ka Gurgeni!

Asthik: Vett, kiiresti vett! Isal hakkab nüüd kind-
lasti paha.

Levon: Mul ongi juba halb... Oh, minu süda...

Jevgine: Minge ruttu teise tuppa, aga mina nõuan so-
nikana Gurgeniilt liiku.

Asthik: Lähene, onuke! Mõelge, selleasemele, et te-
ha isale sünnipäeva kingi, tahab oma ise te-
malt seda välja nõuda!

(Levon ja Asthik lähevad ära. Koskni-
sest üksust siseneb Gurgeni).

Gurgeni: Olengi kodus, Jevgineke, minu kullake!

(Laulab rahva laulu)

Kas ninetan ehk teda suhkruks,
või komvekitest magusamaks,
Ütle, kelleks ninetan ma teda
Magus marjuka?

Jevgine: Kuhu sa mul niikauaks jäid? Ja veel niisu-
gusel pidulikul päeval.

Gurgeni: Kullake, kas sind pole veel ikka ära tüüda-
nud korraga üht ja sama kolmekümne kolme
aasta jooksul? Kogu maailm on annu ümber-
pöörduud, sina aga istud ikka oma keetas.
Sa tead ju, et ma sein tänas kuuskümneaasta-
seks.

Jevgine: Mõh, ja siis?

Gurgeni: Kas ma võin siis tulla koju tühjate kätega?

Jevgine: Otsid jälle tähja-tähja? Kas ma pole sulle korduvalt öelnud... Aga kus on siis ostetud asjad? Ma ei näe neid...

Gurgen: Minu ostud, kullake, on minu aastaplaan: ma täitsin ta täna ja tulin võiduga sinu juurde!

Jevgine: Kas tõesti?

Gurgen: Ja muidugi, džan.

Jevgine: (rahutusega). Aga kuidas on siis meie väimehega?

Gurgen: (narrivalt). Ahaa, kas läks südamesse? Hää-küll, ära kurvasta, tema täitis ka oma plaani. Sina, kullake, aga kosta laud, nagu kord ja kohus, meile tuleb palju külalisi.

Jevgine: E-e, jälle kujuneb sünnipäevast koosolek! Kas direktor ka tuleb?

Gurgen: Kindlasti! Mind nad saatsid koju, aga ise nad plaanitsesid ametiühingu komiteega midagi.

Jevgine: Ükskõik, peale ülikonnariide või sanatooriumi tuusiku nad niikuinii midagi välja ei mõtle.

Gurgen: Ha-ha-ha!

Levon: (ukse taga) Unustas meid sinu omako!

Gurgen: (nähes päevapilti) Vaat' see on hea... (Vaatab tähelepanelikult gruppi). Ja nii said ka siis kuuekümnendaastaseks, seltsimees Bahtavorjan. Talv on härmatanud su juuksed valgeks, kuid sinu südames naeratab kevad. (Vaatab

küünaldega äärestatud koogile.) No ja vast
mis veel... Kullake, milleks need vigurid?

Jevgine: Ei, las juba olla nii nagu mina tahan...

Levon: (ukse taga) Minu kannatus katkeb juba.

Asthik: (annab emale märku) Ema, noh!

Jevgine: (vastab märguannetega) Mis? Ja, ja...

Gurgen: Kellega sa seal? Kas see oled sina, Asthik?
Kas mängite peitust või?

Asthik: Jah, isake. No, emake nõua isalt liiku!

Gurgen: Mis teil seal on?

Jevgine: Seni, kuni sa ei luba liiku, ei ütle.

Gurgen: Luban kõike, mida sa aga nõuad. Ütle, kul-
lake!

Jevgine: Kas sa ei aina midagi?

Gurgen: Ahaa, nõistan, Apsit sünnitas poja!

Asthik: Ei, pole veel aeg.

Gurgen: A... a, Araratile anti viinaks oneti teat-
ris osa.

Jevgine: Ah, kui see nii oleks!

Levon: Oh, mul kargab süda praegu rinnust!

Gurgen: Võibolla, et Abraga kolhoos lõpetas onne-
tähtsusest vilja koristamise?

Asthik: Ei!

Gurgen: Azõt kaitses väitekirja?

Asthik: Ei!

Jevgine: Ei!

Gurgen: Muudkui "ei" ja "ei"! Kas saab kord lõpp
nendele "ei"-dole.

Jevgine: Sisa sõitis sinu sõber!

Asthik: Onu Levon!

Gurgen: (karjub) Levon! Kas tõesti? Kus ta siis on kus?!

Levon: (tuleb välja) Siin ma olen, siin...

Gurgen: Levon!

Levon: Gurgen!

(kaelustavad ja suudlevad)

Jevgine: (kui vatades silmi) Vaesed vanamehed!...

Gurgen: Kas ma võin oma silmi uskuda? Kas oled see ikka sina, Levon? (Ei lase Levoni kaisutustest).

Levon: Ikka mina! Veelkord tere!

(Suudlevad)

Gurgen: Po istu siis oneti, istu!

Jevgine: Ei, ei peske end kõigepealt, värskendage end!

Gurgen: Ei vaidle vastu. Läheme, Levon-džan! Vaatan sind ja mulle näib, et oleksid kasvult nagu väiksemaks jäänud.

Levon: (kõnega lüües) Ah, vennas, kui hulgu võõrsil, siis vanadus tuleb ruttu.

(Kõik väljuvad peale Asthiki).

Asthik: Fibedad mälestused! Rõõmupisarad!... (Lülitab radiovastuvõtja) Milline imeklik päev (avab Levoni kingituspaki ja naeratades kohitab õlgu - siis võtab perekonnapildi). Vaat kus on hoolsa tööteja meister Gurgeni perekond! Lubage seltsimees Bahtavorjan,

asetada teid teie perekonnaga kõige auväärsemale kohale. (Riputab pildi seinale). Kas te olete rahul? Ma arvan, et ja.

(Telefon heliseb. Anthik võtab kõnetoru).

Bahtavorjani noorim tütar kuulab. Kuidas? Ah räägib Bahtavorjani vanem tütar? Väga rõõmustav! Kuidas? Ah kust kohalt see lõbus muusika kostab? No jaa, armas õde, juba armu pidutsene. Kui kaua tuleb teid siia oodata? Mis? Jah kõik: isa, ema, mina. Kes veel? Isa sõber, repatriant... Ja, ja, inestusväärne inimene! Võid oma õde õnnitleda: need on juba üheksakümme üheksa protsenti kihlatud... Ha-ha-ha! Te rutsake, muidu saate oma käest tõrelda! (Riputab toru hargile).

Gurgon: Mis suvi on, kullake, nüüd siis oled kokku keetnud? Varem oleksid pidanud kõik järele püüma, teada saama.

Jevgine: (Ärritatult) Ma ju...

Gurgon: Taa... Ta kuulab...

Anthik: Mis on juhtunud?

Gurgon: Sinu ema on pisut vassinud.

Jevgine: Killes ma siis süüdi olen? Ta küsis Gurgon Bahtavorjani, mina arvasin, et just sind.

Gurgon: Kuid temal on leheküljel kirjutatud tervelt viiskümmend üks Gurgonit ja meie olene üks

osake sellest.

Asthik: Tähendab, see pole onu Levon? Ha-ha-ha!

Jevgine: Sina ole tasem! Oh häda, häda!

Asthik: Vaat kus naljakas lugu.

Jevgine: Gurgen-džan, sa pole ju teda enam kaua näinud, vaata hoolega, võib olla on see siiski tema?

Gurgen: Minu kullake, meie Levoni perekonnanimi on Tšinnaritjan, see on aga Arnegikjan. Meie Levon on rätsep, see on aga kiviraiuja. Gurgenil, keda tema otsib, on vaid üks tütar, meil on neid aga kolm, ja peale selle veel viis poega. See Gurgen on Erzinkast, meie aga Erzerumist... kas sa saad nüüd aru?

Asthik: Ha-ha-ha! Aga sina isake ju ka suudlesid teda terve tunni ja alles nüüd jõudsid selgusele milles asi on!

Gurgen: Kas te siis andsite aega mõtlemiseks? Ühest küljest ajasite teie mul mõistuse segi ja teiselt jälle pinestas mind igatsus sõbra järele... Kui te poleks hakanud mind küsitloma, ma oleksin praegugi...

Asthik: Ha-ha-ha! Noh kodanik emake, võtke, olge head, süüpingis istet. Loon koduse kohtuistungi avatuks.

Jevgine: E... e...

Asthik: Vastake, kas te tunnistate end süüdlaseks?

Jevgino: Ei.

Gurgen: Ha-ha-ha! Ära karda kullako, küll tõde avastatakse alati.

Asthik: Võttes arvesse kuriteo tundemärkide puudumist ning auväärset vanadust ja kiiduväärset hoolitsust perekonna eest pikkade aastate vältel, mõistan kaebaluse, kodanik oma - õigeks. Ebaseaduslikult saadud kingitused konfiskeerida ja anda tagasi nende seaduslikule omanikule. Kodune kohtunik Asthik Bahtavorjan, kaasistuja isa Bahtavorjan.

Gurgen: Jõh, kui asi on kord nii juhtunud, egas pole enam midagi parata.

Jevgino: Mis siis nüüd teha?

Gurgen: Mis teha? Las ta asub kuni hommikuni, et olen tema Gurgen. Väljas on juba pime, linnas ta ei tunne, kuhu ta praegu läheb? Asthik võta sa see nimekiri. Homme hommikul püüame leida tema sõbra. Luba mul kullako, nüüd ära minna.

(Laulab, pöördudes Jevgino poole)

Kas ninotan ohk teda suhkruka,
Või komvekistest magusamaks
Ütle, kelleks ninotan ma teda
Magus märjake?

(Gurgen ära)

Jevgino: Näed sa, tütroke missugune isa sul on?

Asthik: Näen omako. Aga kas sa ka näed missugune

abikaasa sul on? Oi, mul tuli praegu päho
geniaalne idee? Ma liippan ära!

Jevgine: Jällo lähed ära?

Aathik: Jah, emake! (Läheb kiirelt ära).

Jevgine: Vaat kus püsimatu tüdruk!

(Siseneb Levon)

Levon: Täna: värskendasin end suurepäraselt. Aga
kus on siis minu Gurgen?

Jevgine: Ta läks end ümber riietuma. Palun, istuge
soniks vennas Levon.

Levon: (istub) Ei tahaks nagu kuidagi uskuda... Kar-
dan, kas see pole viimaks unenägu.

Jevgine: Noh, unes või mitte, aga...

Levon: Mis "aga"?

Jevgine: Ei, ei midagi. Ja kes seda võis arvata?

Levon: Ja, ja õekene. Gurgen pole põrnugi muutunud?

Jevgine: Ja-ja...

Levon: Ma tunnsin teda koho ära.

Jevgine: Ja-ä?

Levon: Ah, mulle meenub meie kurb lapsepõli...

Kerd Gurgeni vanem vend, Abgar...

Jevgine: (imestunult) Gurgenil pole kunagi venda ol-
nud.

Levon: Mis/ sa õeke räägid! Sa oled isegi oma ühe-
le pojale annud Gurgeni venna auka selle ni-
me.

Jevgine: (end kokkuvõttes) Õige, õige...

Gurgen: (sisenab piduülikonnas, ordeniga). Hoh, kuidas sa ennast tunnud, Levon-džan?

Levon: Suurepäraselt! Praegu just meenutasin Abgari.

Gurgen: Missugust Abgari?

Jevgine: Sinu venda.

Gurgen: A-aa... Aga miks sa, kullake, ei kostita neid kohviga?

Jevgine: Oi!... (jookseb ära).

Levon: Sul on hea naine. Ta meeldib mulle. Aga sinu iseloom on muutunud. Mäletad, kui kärsitu sa olid?

Gurgen: Jaa, nüüd ma pole enam see.

Levon: Jah, aastad, vanaduse aastad! Aga kas sa mäletad, Gurgen-džan minu kurba armastuse lugu?

Gurgen: Aga nuidugi, nuidugi...

Levon: huvitav oleks teada, mis sai minu Antaramist? Ja kas sa mäletad, kuidas meie maja sisse varises?

Gurgen: Tead mis, sõber Levon, sa olid tublisti väsinud. Läheme, sa puhked minu juures. Aga meie mälestuste raamatut loeme hiljem.

Levon: Oh, kullake, meie kohtumise pärast võiks praegu kohe kas või tantsida; ma olen täiesti erk, aga pole põrnugi väsinud (naerdes) Ega sa taha ometi üksinda kõik kohvi ära juua?

Gurgen: Ha-ha-ha!

(Siseneb Jevgine, täes kandik kohviga).

Jevgine: Kas teil ei maitseks kohvi?

(Paneb lauale tassid ja lahtub).

Gurgen: Joo kohvi, Levon-džan!

Levon: Las jahtub pisut. (Vaatab Gurgeni ordoni!)
Mis eest see sulle anti, Gurgen-džan?

Gurgen: Kauaaegse ausa töö eest.

Levon: Aga kas selle eest raha ka antakse?

Gurgen: Levon-džan, siin ei seisa asi rahas, vaid
austuses.

Levon: Ja... Seal austatakse raha, siin aga ini-
mest.

Gurgen: Joo ometi kohvi, see on sul juba jahtunud...

Levon: Jah, tööpoolest... (lava taga autosignaali).
Huvitav, kes seal saabus?

(Siseneb Jevgine kandikuga käes).

Jevgine: Te pole veel joonudki? Kas soovite kuuma?

(Siseneb Asthik teise Gurgeni saatel).

Asthik: Palun, kallid onuke! Isake, ma tõin sinu
kaksiku!

Teine Gurgen: (kärarikalt ja lõbusalt) Kas ta on,
kus? A-a siin on see võrukael! Ah sina sü-
dametu inimene! Ma kooserdan juba teist päe-
va raudtee juures, tema aga, olge lahked,
vaadake... Isegi si hübene! Oh sina, Levon,
Levon-džan!

(Kaisutab hoogsalt ja suudleb tormili-

selt Levoni).

Levon: (ehmunult). Oi, ma valasin nüüd kohvi endale peale!

Teine Gurgen: Sina aga tahtsid kõik sisse juua, sa maiasmokk! Oota, küll ma sinuga kodus räägin veel selle üle. (Müksab talle rusikaga külge ja suudleb uuesti). Hoh, kuidas, sa elad ke, va hulgas? (Naistab ja suudleb).

Levon: (ehmunult). Ütelge mulle, jumalapärast, kes see piksejumal on?

Teine Gurgen: Sina veel küsid?

Gurgen: Levon-džan vaata hoologa, võib olla tunned ära.

Levon: Kas see on tõesti meie rahutu Hatšo?

Teine Gurgen: Oi-oi, ma otse lõhken naerust! Kas me tõesti olen Hatšoga sarnane? Kuule, sa surjatu, kas sa siis ei tunne mind ära? (Müksab teda rusikaga külge).

Levon: Jumalapärast, sõbrake, räägi sõnadega, aga mitte kätega.

Teine Gurgen: Oi, ma suren veel sinu pärast! (Suudleb). Ho kuidas on, ei arva ära?

Levon: Ei...

Teine Gurgen: Sa vaata ikka terasemalt!

Levon: Ehkki mul on hea mälu, kuid...

Teine Gurgen: Ma praegu lõhken naerust! Tõesti, sa oled seda väärt, et ma sind korralikult läbi kolgiksin!

Levon: Ma palun sind, räägi mõistlikult!

Teine Gurgon (sõbralikult). Nurjatu, jumalakartnuta inimene, see ju mina, mina!

Levon: Ja kes sa siis oled, ütle oma nimi?

Teine Gurgon: Mina olen ju Gurgon, sinu Gurgon!

Levon: See tähendab, kuidas Gurgon?

Teine Gurgon: Gurgon jah. Abraga vend, Aslani poeg, Ako pojapoeg, sinu lapsepõlve südamesõber!

Levon (abitult). Ma ei mõista midagi... (osutades Gurgonile). Aga kes see siis on?

Teine Gurgon: Ah see või?

Gurgon: Levon-džan, ma olen ka Gurgon! See, keda sina otsid pole mitte mina, aga vaata hoopis see seltsimees!

Levon: Mis te räägite? (Vaatab teise Gurgoni otsa). Oi, nüüd tunnen ära!... Gurgon! Armas Gurgon-džan...

(Tugevalt teda kaisutades).

Teine Gurgon: Oh sind küll... Alles nüüd tundsid ära? (Pöördudes Asthiki poole). Sinule, tuikene, suur tänu, suur tänu ka teile... Palun kogu teie peret tulla praegu meile.

Gurgon: Ei, tänas olete meie külalised.

Levon: (Jevginale). Kuidas see siis juhtus, õeko?

Teine Gurgon: Püüa ise mõista...

Levon: Mõistan... Nüüd ma mõistan kõik. Olen teile väga, väga tänulik. Mina, oiähne hulkur,

ainult siin, omal kodumaal, sain täisväärtuslikuks inimeseks. Vaatan teie kõigi poole, teie naeratusest säravatele nägudele, teile õnnelikole - Bahtavorjanidele ja tunnen, kui õnnelik ma olen nõukogude inimeste ühises peres...

- B o s r i i o -

Vastutav toimetaja: A. Saukas.
MB 01949 25.III 50.a.3,9 trk.pg.tiraaž. 200.
Eesti NSV Rahvaloomingu Keskmaja paljundus.

4-
652/589

350 BC

AP